

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 25.01.2023
FU-sak: 5/23		Arkivsaknr.:

Oppfølging av det systematiske kvalitetsarbeidet i ph.d.-utdanningen ved UiB

---

1 Innledning

Kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen ble vedtatt i 2017 ([S 129/17](#)). Mange av elementene i det vedtatte kvalitetssystemet var en videreføring av allerede eksisterende tiltak, men det var også noen nye elementer som dialogmøter, programevaluering og alumni- og frafalls- og forsinkelsesundersøkelser.

I løpet av 2022 har det blitt jobbet med å videreutvikle systemet, samtidig som NOKUT har hatt sitt tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet ved UiB. I januar 2022 ble medarbeider- og oppfølgingsamtaler inkludert som egne punkter i det systematiske kvalitetsarbeidet ([FU-sak 5/22](#)) og arbeidet med å utvikle en alumniundersøkelse ble startet høsten 2022 ([FU-sak 29/22](#)) samtidig som en revidering av kandidatundersøkelsen ble satt i gang. Høsten 2022 ble det gjennomført dialogmøter mellom universitets- og fakultetsledelsen med ansvar for ph.d.-utdanningen.

Denne saken er en oppfølging av det systematiske kvalitetsarbeidet, inkludert en oppsummering og oppfølgingspunkter fra dialogmøtene som har blitt gjennomført høsten 2022, og en plan for kvalitetsarbeidet i 2023.

2 Dialogmøter høsten 2022

Høsten 2022 har det blitt arrangert dialogmøter mellom sentral og lokal faglig ledelse med ansvar for ph.d.-utdanningen ved alle fakultetene. Det er skrevet en oppsummering etter hvert av møtene, og en felles oppsummering. Den felles oppsummeringen er vedlagt saken.

Dialogmøtene ble etablert for å være en arena for å diskutere fakultetenes ph.d.-utdanning, samt at det gir fakultetene en anledning til å komme med tilbakemelding på og ønsker for arbeidet som gjøres ved UiB sentralt. Utgangspunktet for dialogmøtene var fakultetenes ph.d.-utdanningsmeldinger for 2021. I møtene ble styrker og svakheter ved fakultetenes ph.d.-program diskutert. Selv om dialogmøtene hadde samme agenda, med små variasjoner, har møtene til dels fokusert på ulike deler av ph.d.-utdanningen avhengig av hva fakultetene selv jobber med og ønsket å fokusere på. Det har likevel vært noen overordnede tematikker som har blitt diskutert.

I dialogmøtene har det blant annet blitt diskutert nøkkeltall, ph.d.-kandidatenes bidrag til forskningen og koronapandemien. Siden ph.d.-utdanningsmeldingen for 2020 har systematisk kvalitetsarbeid vært en del av meldingen, og har blitt diskutert i alle møtene. Videre var veilederopplæring et tema som ble diskutert med alle fakultetene. Møtene var også en anledning for fakultetene å spille inn saker og komme med innspill til universitetsledelsen/FIA.

Ifølge kvalitetssystemet skal dialogmøtene gjennomføres hvert andre år. Det foreslås derfor at neste runde med dialogmøter gjennomføres høstsemesteret 2024. Fakultetene vil i god tid før dialogmøtene bli kontaktet for innspill til agenda for møtene.

2.1 Oppfølging etter dialogmøtene

Som oppfølging etter dialogmøtene foreslår FIA blant annet en egen sak i Forskningsutvalget om veilederopplæring (2.1.1) og en sak om mindre endring i retningslinjer for programevaluering (2.1.2). Ut over dette er det beskrevet tre oppfølgingspunkter i den vedlagte oppsummeringen som gjelder oppfølging etter NOKUT-tilsynet, oversettelse av kvalitetssystemet og data fra UiB Ferd Krrieresenter.

2.1.1 Veilederopplæring

Det har i de siste årene vært tiltagende fokus på veilederrollen, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. For eksempel gjennom statusen «*HR Excellence in Research*» (HREiR) som UiB fikk tildelt i 2019 omhandler ett av tiltaksområdene veilederrollen, med tiltak om å opprette en arena for utvikling av veilederrollen. På nasjonalt nivå ble det i 2021 opprettet et forum for veilederopplæring gjennom UHR som blant annet skal være et forum for kunnskapsdeling og erfaringsutveksling. I tillegg ønsker forumet å utvikle nasjonale veiledende retningslinjer for veilederopplæring.

Veilederopplæring ble diskutert i alle dialogmøtene. Fem av fakultetene har per i dag et tilbud om veilederopplæring. Tilbudene innebærer i hovedsak seminarer og e-kurs, men organiseres noe ulikt mellom fakultetene. Ved de resterende to fakultetene diskuteres det hvordan veilederopplæringen best kan organiseres. Inntrykket er at fakultetene mener det er mest formålstjenlig at veilederopplæringen er fagnær, og at det ikke er ønskelig med et institusjonelt opplegg for veilederopplæring. Samtidig er det uttrykt et ønske om at det legges opp til en erfaringsutveksling i Forskningsutvalget.

Det foreslås derfor at det utarbeides en sak som legger til rette for erfaringsutveksling og diskusjon om organisering av veilederopplæring i et senere møte i Forskningsutvalget. Saken kan gi en redegjørelse av behovet ved fakultetene, og samtidig vise til lokale forpliktelser og nasjonale utviklingstrekk. En oversikt over interne og eksterne kilder, som rapport fra arbeidsgruppen for veilederopplæring på ph.d.-nivå ved UiB (2015), UiB FRAM- rapporten og rapport fra arbeidet med HREiR, kan være med å belyse saken.

2.1.2 Programevaluering – forslag til endringer i retningslinjene

Et av de nye elementene i kvalitetssystemet som ble vedtatt i 2017 var en ekstern programevaluering av ph.d.-programmene. Siden UiBs ph.d.-program ble opprettet i 2018 og 2019, skal alle fakultetene ha gjennomført en evaluering av ph.d.-programmene sine innen 2024-25. I Forskningsutvalgets [sak 12/21](#) ble retningslinjer for fakultetenes ph.d.-programevalueringer diskutert.

«Programevalueringene skal gjennomføres av en ekstern komité, som skal se på helheten i ph.d.-programmet (til fakultetet): informasjon til potensielle søkere, opptak, tiltak underveis og kvaliteten på forskningen. Evalueringen skal gi råd om forbedringspotensial med tanke på gjennomstrømming og kvalitet. Fakultetsadministrasjonen har ansvar for å tilrettelegge for gjennomføringen av evalueringen».

I retningslinjene er det lagt opp til at programevalueringen skal gjennomføres i tre trinn; fakultetets forberedelse, evaluering av en ekstern komité og oppfølging av komiteens rapport. For å gjøre arbeidet for den eksterne komiteen noe mindre omfattende, foreslås det en endring i retningslinjene som gir fakultetene mulighet til å gjøre en egenevaluering av blant annet hvordan programmet oppfølger krav i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling (Studiekvalitetsforskriften) og Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (Studietilsynsforskriften).

2.1.3 Forslag til endringer - evalueringskriterier

Fakultetet velger i hovedsak selv hvilke elementer i ph.d.-programmet som skal evalueres, men det er noen krav i Studiekvalitets- og Studietilsynsforskriften om elementer som skal evalueres. Gjennom programevalueringen skal det evalueres om programmet oppfyller forutsetningene i Studiekvalitetsforskriftens § 3-3 Akkreditering av doktorgradsstudier og Studietilsynsforskriftens kapittel 2 Akkreditering av studietilbud.

Forskriftskravene som skal evalueres er omfattende og kan være vanskelig å evaluere uten dyptgående kjennskap til ph.d.-programmet. Vi foreslår derfor at evalueringen av om programmet oppfyller forutsetningene i Studiekvalitets- og Studietilsynsforskriftene i hovedsak gjennomføres av fakultetet.

Som ledd i fakultetets forberedelse står det i dag følgende i retningslinjene: «*I forbindelse med utarbeiding av mandatet kan fakultetet gjennomføre en egevaluering*». Det foreslås å legge til en presisering av hva denne egevalueringen kan innebære: «*Egevalueringen kan blant annet inneholde en evaluering av kravene fra Studiekvalitet- og Studietilsynsforskriftene*». En slik egenvurdering kan inngå som grunnlagsmaterialet til programevalueringen. Dersom fakultetet gjør en egevaluering, bør den eksterne komiteen kommentere egevalueringen. Resultatene av egevalueringen må være del av fakultetets oppfølging av programevalueringen.

Forslagene til endringer vises i vedlegget om programevaluering der forslagene er markert med rødt.

2.2 Kvalitetsarbeid i 2023

I tillegg til de allerede etablerte elementene i kvalitetssystemet, vil alumniundersøkelsen i 2023 bli sendt ut til kandidater som fullførte ph.d.-utdanningen i perioden 2016-2019. Ph.d.-kandidater som disputerer i 2023 vil bli tilsendt en revidert ph.d.-kandidatundersøkelse. Den reviderte ph.d.-kandidatundersøkelsen vil være tilpasset slik at den også omfatter kandidater som har fullført en ph.d.-grad innen kunstnerisk utviklingsarbeid. Forslag til alumniundersøkelsen og revidert ph.d.-kandidatundersøkelse vil bli presentert i Forskningsutvalgets møte 22. februar 2023.

2.3 Oppfølging etter NOKUT-tilsyn

UiB mottar rapporten etter NOKUT-tilsynet rundt januar/februar 2023, der det vil det være forslag til utviklingspunkter til kvalitetsarbeidet ved ph.d.-utdanningen. I etterkant av rapporten vil det bli laget en oppfølgingsplan. Rapporten og oppfølgingsplanen vil bli lagt fram for Forskningsutvalget. Videre er det planlagt en vurdering av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen i lys av rapporten fra NOKUT (se universitetsstyresak [S 15/21](#)). Det vil utarbeides en plan for vurderingen av kvalitetssystemet når rapporten fra NOKUT foreligger.

Saken legges fram til drøfting i Forskningsutvalget. Utvalget bes særlig om å kommentere oppfølgingspunktene fra dialogmøtene.

16.01.2023 /Marie Eide/Yngve Brynjulfsen/Birgit Falch

Vedlegg:

Oppsummering etter dialogmøter høsten 2022

Forslag til revidert retningslinjer for programevaluering i ph.d.-utdanningen